

Chronologie

Het Britse Rijk 1620 – 1900

Harry Havekes

Deze historische context kenmerkt zich door drie schijnbaar losse paragrafen gebaseerd op een geografische indeling. Tegelijk hebben de drie paragrafen ook overlap in tijd en concentreert de het zich vooral op de 19^e eeuw. De context herbergt verder een aantal feiten, fenomenen en ontwikkelingen die de leerling dus goed moet kunnen plaatsen in de tijd en aan de geografische locatie om de drie hoofdvragen te kunnen beantwoorden. Deze chronologie blijft heel dicht bij de wettelijke tekst van de historische context en geeft de leerlingen zo een visueel beeld van de accenten in de historische context.

De les in een oogopslag

Onderwerp: Het Britse Rijk 1620 – 1900.

Activiteit: Feiten, fenomenen, ontwikkelingen en bronnen plaatsen in een tijdbalk

Tijdsduur: 50 minuten.

Doelen:

- Leerling kan feiten uit de historisch context exact dateren.
- Leerling kan fenomenen en ontwikkelingen in de tijd plaatsen.
- Leerling kan bronnen in de tijd plaatsen.

Beginsituatie:

De stof van de historische context is besproken. Dit is een herhalingsoefening en zorgt voor overzicht in de hoeveelheid leerstof.

Vorbereiden:

- Kopieer voor iedere groep bijlage 1 t/m 3 en verdeel dit over 3 enveloppen. Schrijf op de envelop: Het Britse Rijk 1620 - 1900, ronde 1, 2, of 3.
- Kopieer voor iedere groep de tijdbalk op A3-formaat (liefst in kleur).
- Kopieer voor iedere leerling het vragenblad.

Instrueren:

Wat: Je gaat een tijdbalk over het Britse Rijk invullen door gebeurtenissen, fenomenen, ontwikkelingen en bronnen in de tijd te plaatsen.

Hoe: In drie ronden krijg je telkens nieuwe informatie die je in een tweetal moet plaatsen.

Waarom: Zo herhaal je de belangrijkste gebeurtenissen, fenomenen en ontwikkelingen van de historische context en leer je met bronnen werken.

Uitvoeren:

- Maak groepen van twee leerlingen.
- Ronde 1: Plaats de gebeurtenissen bij de juiste jaartallen in de tijdbalk.
- Ronde 2: Plaats de fenomenen en ontwikkelingen boven de tijdbalk.
- Ronde 3: Plaats de bron in de tijdbalk.
- Ronde 4 : Maak het vragenblad individueel

Nabespreken:

Wat: Welke gebeurtenis/kenmerken/bron heb je waar geplaatst?

Hoe: Hoe leg je verbanden tussen de feiten/gebeurtenissen/personen/ontwikkelingen?

Vorbereiden

- Kopieer voor iedere groep bijlage 1 t/m 3 en verdeel dit over 3 enveloppen. Schrijf op de envelop: Het Britse Rijk 1620 - 1900, ronde 1, 2, of 3.
 - Kopieer elke bijlage op een ander kleur papier (bv. blauw, rood en wit). De gekleurde papieren hebben meerdere voordelen. U kunt als docent snel zien, ook van wat grotere afstand, of kaartjes juist liggen. Dat helpt u bij de begeleiding van de leerlingen. Tevens helpt het de leerlingen bij het terugdoen van de kaartjes in de envelop, dat kan op kleur gebeuren.
- Kopieer voor iedere groep de tijdbalk op A3-formaat (liefst in kleur).
 - In de tijdbalk is met kleur onderscheid gemaakt tussen de drie paragrafen. Zo is ook visueel duidelijk dat bepaalde jaren (bv. 1833) in meerdere paragrafen een rol speelt.
- Kopieer voor iedere leerling het vragenblad.

Instrueren

Uitvoeren

Maak groepen van twee leerlingen. Zorg dat de leerlingen achter twee tafels plaatsnemen zodat iedereen goed zicht heeft op de tijdbalk. Na iedere ronde volgt een korte tussenbespreking.

Ronde 1 (10 minuten)

- Deel envelop 1 uit, laat de leerlingen de historische gebeurtenissen op de gekleurde verticale balkjes met een jaartal erin. Elke gebeurtenis hoort op een balkje te liggen.
- De gekozen gebeurtenissen worden allemaal letterlijk genoemd in de historische context.
- Deze ronde is goed of fout. Er kan geen discussie zijn of een gebeurtenis misschien wel ergens anders zou moeten liggen. Dat ligt immers vast.
- In de nabespreking kunt u dan ook het beste de goede antwoorden geven. Projecteer bijvoorbeeld de gebeurtenis met het goede jaartal. Laat leerlingen vervolgens zelf controleren of ze het goed of fout hadden.
- Als u merkt dat leerlingen een bepaalde gebeurtenis niet goed kunnen plaatsen, kunt u daar opnieuw op ingaan. Geef voor die gebeurtenis nog eens kort aan wanneer die plaats vond en hoe die in de tijd past (relatie met de overkoepelende vraag) en waarom die van belang is. Dat zijn vaak de zaken die leerlingen lastig vinden: ze onthouden alleen de losse gebeurtenis, met het losse jaartal.

Ronde 2 (10 minuten)

- Deel envelop 2 uit. Laat de leerlingen de fenomenen en ontwikkelingen boven de tijdbalk plaatsen (anders wordt het eronder onoverzichtelijk).
- De fenomenen en ontwikkelingen in deze ronde zijn niet op een exact jaartal te dateren. Het is hier van belang dat leerlingen verbanden leggen tussen gebeurtenissen en de fenomenen/ontwikkelingen. Ze moeten dus kunnen uitleggen hoe die elkaar beïnvloeden. Dat kan een oorzaak-gevolg redenering zijn, maar het kan ook zijn dat een gebeurtenis een aanleiding of een katalysator is.
- Tijdens het rondlopen kunt u luisteren naar de redeneringen van de leerlingen. Welke vinden ze makkelijker en welke zijn lastig voor ze. Ga in de nabespreking in op die laatste en leg weer de nadruk op de relatie met de gebeurtenissen en

andere ontwikkelingen in die periode. Stimuleer dat leerlingen het overzicht krijgen (de 'kapstok') en minder de losse elementen leren.

Ronde 3 (10 minuten)

- Deel envelop 3 uit. Laat de leerlingen de bronnen in de tijdbalk plaatsen.
- Dit is een vorm van examentraining. Goed kunnen 'lezen' van bronteksten en die vervolgens in een historische context plaatsen, komt in elk examen meerder malen voor.
- Stimuleer dat leerlingen in de bronnen op zoek gaan naar sleutelwoorden, die ze kunnen koppelen aan gebeurtenissen, fenomenen of ontwikkelingen die ze zojuist geplaatst hebben. Het gaat ook hier niet op plaatsing op het juiste jaartal, maar wel in de juiste tijd en bij deze historische context ook bij de juiste geografische locatie.
- Bespreek hier vooral de leerlingen dit aan kunnen pakken. Wat zijn stapjes om tot een goed antwoord te komen? Waar let je op? Hoe leg je verbanden? Probeer hier dus niet zozeer in te gaan op het juist plaatsen (ligt je bron nu helemaal goed), maar op de vakspecifieke metacognitie: hoe werk je/redeneer je als historicus als je een bron gaat plaatsen in zijn tijd?

Ronde 4 (15 minuten)

Geef de leerlingen het opdrachtenblad en laat ze dat individueel maken. U kunt na afloop de vragen doornemen.

Werkmateriaal

Bijlage 1	Gebeurtenissen
Bijlage 2	fenomenen en ontwikkelingen
Bijlage 3	Bronnen
Bijlage 4	Vragenblad
Bijlage 5	Tijdbalk

Gebruikte Literatuur

- Fergusson, N. (2003), Empire. How Britain made the modern world, London.
- McKay, Hill, Buckler, (2006), A History of Western Society, Boston/New York.
- Palmer, (1964), The Age of the Democratic Revolution. A political history of Europe and America, 1760-1800, Princeton.
- Tharoor, S. (2016), Inglorious Empire. What the British did to India, London.
- Van de Bilt, Toebes (red.), (1995), De Verenigde Staten tussen 1776 en 1917. Een Samenleving op de Rails, Nijmegen.

Antwoorden Tijdbalk

Ronde 1: gebeurtenissen

- I. Democratische revolutie leidt tot een onafhankelijke federatieve staat in de noordwestelijke kolonies (1776)
- II. Indian mutiny wordt hard neergeslagen (1857)
- III. Het verdrag van Allahabad (1765)
- IV. Verbod op slavernij voor grote delen van het Britse Rijk (1833)
- V. Reform Bill geeft ondernemers meer politieke invloed in Engels parlement (1832)
- VI. Factory Acts moeten excessen in slechte werkomstandigheden voorkomen (1833)
- VII. Oprichting Indian National Congress (1885)
- VIII. Suez kanaal (1869)

Ronde 2: Fenomenen en ontwikkelingen

- A. Oorlogen en ziekten zorgen voor veel slachtoffers onder de inheemse bevolking. (Amerika – 17^e-18^e eeuw)
- B. De Royal Navy en het Brits-Indische leger, onder leiding van een kleine groep Britse officieren, krijgen een steeds grotere rol in het controle over het Britse rijk en de handel. (India - eind 18^e – begin 19^e eeuw)
- C. Engeland gaat investeren in beter transport, zoals spoorlijnen en betere vaarroutes vanuit de kolonies naar Engeland. (Engeland - eind 18^e – begin 19^e eeuw)
- D. De driehoekshandel leidt tot grote groepen tot slaaf gemaakte Afrikanen in de kolonies. (Amerika - 18^e eeuw)
- E. Politieke macht en militair aanzien waren belangrijk, maar het beleid in de kolonie was vooral gericht op groei van de (Britse) economie. (India – 19^e eeuw)
- F. Abolitionisme ontstaat uit Verlichte en religieuze ideeën (Amerika – eind 18^e – begin 19^e eeuw)
- G. Ondernemers streefden naar een liberale markteconomie met vrijhandel en een kleine rol voor de overheid, ook binnen het Britse wereldrijk. Om die vrijhandel af te dwingen zetten Britten desnoods de marine in. (Engeland – 19^e eeuw)
- H. Het bezit van koloniën vergrootte de economische voorsprong die Groot-Brittannië nam op andere landen. (Engeland – 18^e – 19^e eeuw)

Ronde 3: Bronnen (& bronvermelding)

- 1 Tharoor, S. (2016), *Inglourious Empire. What the British did to India*, London, p. 107 (ca. 1880)
- 2 *Resoluties van de Indian National Congress, 1885* (British Library OIOC SW63)
- 3 Deel van een *Factory Inspectors Report – British Parliamentary Papers* (1836) No 353 (1836)
- 4 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 79 (ca. 1753)
- 5 Heilbroner, *de wereld jaagt naar geld*, Amsterdam 1957, p. 150-151. (2^e helft 18^e eeuw)
- 6 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 201 (1884)

- 7 Artikel II uit: *Indian Bill*, zoals aangenomen door het Brits Parlement. (British Library, Catalogue ref: PRO 30/12/22 pt1) (1858)
- 8 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 70 (ca. 1770)
- 9 Titelpagina van het tijdschrift *Colonial Engineering* (Catalogue ref: COPY 1/68 f.15). (ca. 1890)
Transcript: A Journal for Purchasers of Machinery; COLONIAL ENGINEERING; Price 6d. ; India, Australia, Canada, Cape, New Zealand, West Indies, Egypt &c; VULCAN; Machinery for the treatment of raw produce, wool, cotton, cereals, timber, sugar, hides, brewing, distilling, seed crushing, preservation of Food, &c, &c. ; Mining, Metallurgy, Marine, Railway and Contractors Plant. Agricultural, Hydraulic, Sanitary, and Electrical, Engineering, Tools, etc.

Chronologie British Empire

Ronde 1: Gebeurtenissen genoemd in historische context

Deze kaartjes moet op een jaartal komen liggen (de gekleurde verticale balkjes).

<p>II <i>Indian mutiny</i> wordt hard neergeslagen</p>	<p>I Democratische revolutie leidt tot een onafhankelijke federatieve staat in de noordwestelijke kolonies</p>	<p>III Het verdrag van Allahabad</p>
<p>IV Verbod op slavernij voor grote delen van het Britse Rijk</p>	<p>V Reform Bill geeft ondernemers meer politieke invloed in Engels parlement</p>	<p>VI Factory Acts moeten excessen in slechte werkomstandigheden voorkomen</p>
<p>VII Oprichting Indian National Congress</p>	<p>VIII Suez kanaal</p>	
<p>II <i>Indian mutiny</i> wordt hard neergeslagen</p>	<p>I Democratische revolutie leidt tot een onafhankelijke federatieve staat in de noordwestelijke kolonies</p>	<p>III Het verdrag van Allahabad</p>
<p>IV Verbod op slavernij voor grote delen van het Britse Rijk</p>	<p>V Reform Bill geeft ondernemers meer politieke invloed in Engels parlement</p>	<p>VI Factory Acts moeten excessen in slechte werkomstandigheden voorkomen</p>
<p>VII Oprichting Indian National Congress</p>	<p>VIII Suez kanaal</p>	
<p>II <i>Indian mutiny</i> wordt hard neergeslagen</p>	<p>I Democratische revolutie leidt tot een onafhankelijke federatieve staat in de noordwestelijke kolonies</p>	<p>III Het verdrag van Allahabad</p>
<p>IV Verbod op slavernij voor grote delen van het Britse Rijk</p>	<p>V Reform Bill geeft ondernemers meer politieke invloed in Engels parlement</p>	<p>VI Factory Acts moeten excessen in slechte werkomstandigheden voorkomen</p>
<p>VII Oprichting Indian National Congress</p>	<p>VIII Suez kanaal</p>	

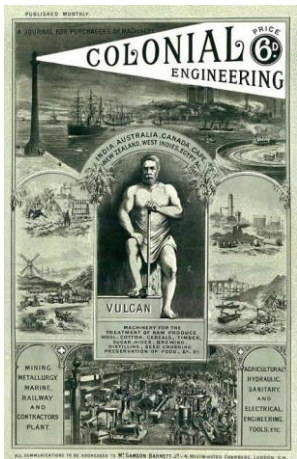
Chronologie British Empire

Ronde 2: Ontwikkelingen en fenomenen genoemd in historische context

<p>A</p> <p>Oorlogen en ziekten zorgen voor veel slachtoffers onder de inheemse bevolking.</p>	<p>B</p> <p>De Royal Navy en het Brits-Indische leger, onder leiding van een kleine groep Britse officieren, krijgen een steeds grotere rol in het controle over het Britse rijk en de handel.</p>	<p>C</p> <p>Engeland gaat investeren in beter transport, zoals spoorlijnen en betere vaarroutes vanuit de kolonies naar Engeland.</p>
<p>D</p> <p>De driehoekshandel leidt tot grote groepen tot slaaf gemaakte Afrikanen in de kolonies.</p>	<p>E</p> <p>Politieke macht en militair aanzien waren belangrijk, maar het beleid in de kolonie was vooral gericht op groei van de (Britse) economie.</p>	<p>F</p> <p>Abolitionisme ontstaat uit Verlichte en religieuze ideeën</p>
<p>G</p> <p>Ondernemers streefden naar een liberale markteconomie met vrijhandel en een kleine rol voor de overheid, ook binnen het Britse wereldrijk. Om die vrijhandel af te dwingen zetten Britten desnoods de marine in.</p>	<p>H</p> <p>Het bezit van koloniën vergrootte de economische voorsprong die Groot-Brittannië nam op andere landen.</p>	
<p>A</p> <p>Oorlogen en ziekten zorgen voor veel slachtoffers onder de inheemse bevolking.</p>	<p>B</p> <p>De Royal Navy en het Brits-Indische leger, onder leiding van een kleine groep Britse officieren, krijgen een steeds grotere rol in het controle over het Britse rijk en de handel.</p>	<p>C</p> <p>Engeland gaat investeren in beter transport, zoals spoorlijnen en betere vaarroutes vanuit de kolonies naar Engeland.</p>
<p>D</p> <p>De driehoekshandel leidt tot grote groepen tot slaaf gemaakte Afrikanen in de kolonies.</p>	<p>E</p> <p>Politieke macht en militair aanzien waren belangrijk, maar het beleid in de kolonie was vooral gericht op groei van de (Britse) economie.</p>	<p>F</p> <p>Abolitionisme ontstaat uit Verlichte en religieuze ideeën</p>
<p>G</p> <p>Ondernemers streefden naar een liberale markteconomie met vrijhandel en een kleine rol voor de overheid, ook binnen het Britse wereldrijk. Om die vrijhandel af te dwingen zetten Britten desnoods de marine in.</p>	<p>H</p> <p>Het bezit van koloniën vergrootte de economische voorsprong die Groot-Brittannië nam op andere landen.</p>	

Chronologie British Empire

Ronde 3: Bronnen

<p style="text-align: center;">1</p> <p>Etnische, sociale, raciale en kaste indelingen werden gebruikt door als een strategie door het keizerrijk om Britse controle over de Indiase bevolking af te dwingen. De Brahmins, die slechts 10% van de bevolking vormden, werden een bevoorrechte klasse onder Britse protectie en bezaten 90% van alle ambtelijke banen, zoals juridische, medische, journalistieke en academische beroepen. (Shashi Tharoor)</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p>Resolutie 1: Dit congres adviseert dat de onderzoekscommissie naar de regeringsvorm voor India, (...) gegeven moet worden aan een Koninklijke Commissie. De bevolking van India moet evenredig vertegenwoordigd zijn in die commissie en bewijzen moeten in India en Engeland worden verzameld. Resolutie 4: Het is de mening van dit Congres, dat de examens om publieke functies te mogen uitoefenen, nu enkel gehouden in Engeland, tegelijk ook in India gehouden moeten worden. De examens moeten hetzelfde zijn en gelijke rechten geven. (Resoluties van het Indian National Congress)</p>	<p style="text-align: center;">3</p> <p>My Lord, Bij Taylor, Ibbotson & Co heb ik de getuigenissen uit de monden van de jongens zelf. Ze gaven aan dat ze op vrijdagochtend de 27^e mei op 6 uur 's ochtends begonnen te werken en dat ze, met een pauze van een uur om te eten en een uur rond middernacht, doorwerkten tot 4 uur zaterdagmiddag. Ze hadden dus twee dagen en een nacht gewerkt. Ik geloofde dat niet, maar elke jongen gaf me hetzelfde antwoord. Daarna heb ik in de boeken gekeken, waar een opzichter bij was. Ik wees hem op de wreedheid van de situatie en zei dat ik alles zou doen om hem te straffen. Mr. Rayner, de afgestudeerde chirurg van Bastille, was de hele tijd bij me. (Uit: Factory Inspectors verslag – Notulen van het Brits Parlement, nr. 353)</p>
<p style="text-align: center;">4</p> <p>Afrikanen hebben geen intelligentie en kunnen vrijwel geen ontwikkeling doormaken op het gebied van beschaving of wetenschap. Er is geen moreel besef. Ze zijn eenvoudigweg een mindervaardig ras. Edward Long (Jamaicaanse plantagehouder)</p>	<p style="text-align: center;">5</p> <p>Toen ik nog jong was leerde mijn moeder me kaarden en spinnen van katoen voor mijn vader en broers die achter een getouw zaten. (...) Nog voor ik 20 was had ik me op de hoogte gesteld van alle verbeteringen van het procedé en met mijn spaarcenten heb ik een eigen bedrijf opgezet. Vier jaar later had ik een bloeiende zaak met veel arbeiders in dienst.</p>	<p style="text-align: center;">6</p> <p>Is het de taak van Engeland om het Indische volk sociaal te verheffen, ze politiek op te voeden en om materiële welvaart voor ze te stimuleren door onderwijs? (George Robinson, 1st marquess of Ripon, opsteller van <i>Ilbert Wet</i>)</p>
<p style="text-align: center;">7</p> <p>India zal bestuurd worden door en in naam van Hare Majesteit de Koningin. Alle rechten die eerst bij de East India Compagny lagen, liggen voortaan bij Hare Majesteit. Alle inkomsten, die voorheen bij de Compagny lagen, vallen voortaan in naam van Hare Majesteit ten deel aan de regering van India. (uit: Indian Bill, zoals aangenomen door het Brits Parlement)</p>	<p style="text-align: center;">8</p> <p>"Net gearriveerd: 139 mannen, vrouwen en jongens. Smeden, metselaars, stucadoors, schoenmakers, glasblazers, een kleermaker, een boekbinder en een drukker en anderen. Allen van hoge kwaliteit." (advertentie in de lokale krant <i>Virginia Gazette</i> voor bedienden)</p>	<p style="text-align: center;">9</p> <p>Titelpagina van het tijdschrift <i>Colonial Engineering</i>. Het tijdschrift stond in het teken van de Britse industriële successen in de kolonies.</p>

Referentie

- 10 Tharoor, S. (2016), *Inglourious Empire. What the British did to India*, London, p. 107 (ca. 1880)
- 11 Resoluties van de Indian National Congress, 1885 (British Library OIOC SW63)
- 12 Extract from a Factory Inspectors report – British Parliamentary Papers (1836) No 353 (1836)
- 13 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 79 (ca. 1753)
- 14 Heilbroner, de wereld jaagt naar geld, Amsterdam 1957, p. 150-151. (2^e helft 18^e eeuw)
- 15 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 201 (1884)
- 16 Artikel II uit: Indian Bill, zoals aangenomen door het Brits Parlement. (British Library, Catalogue ref: PRO 30/12/22 pt1) (1858)
- 17 Fergusson, N. (2003), *Empire. How Britian made the modern world*, London, blz. 70 (ca. 1770)
- 18 Titelpagina van het tijdschrift *Colonial Engineering* (Catalogue ref: COPY 1/68 f.15). (ca. 1890)
Transcript: A Journal for Purchasers of Machinery; COLONIAL ENGINEERING; Price 6d. ; India, Australia, Canada, Cape, New Zealand, West Indies, Egypt &c; VULCAN; Machinery for the treatment of raw produce, wool, cotton, cereals, timber, sugar, hides, brewing, distilling, seed crushing, preservation of Food, &c, &c. ; Mining, Metallurgy, Marine, Railway and Contractors Plant. Agricultural, Hydraulic, Sanitary, and Electrical, Engineering, Tools, etc.

Vragenblad chronologie British Empire 1620 – 1900.

Naam: _____

klas: H5_____

- 1) De stofomschrijving gaat over de periode 1620-1900. Dat wil niet zeggen dat het zwaartepunt van het Britse Rijk zich ook keurig uitstreckte over die hele periode. Vanaf het einde van de 18^e eeuw en in de 19^e eeuw zie je dat er in het Britse Rijk meer gebeurtenissen, fenomenen en ontwikkelingen plaats vinden (er liggen meer kaartjes daar). Een aantal historici noemen de Industriële Revolutie als een verklaring daarvoor. Leg dat uit.

Oorzaak en gevolg zijn soms moeilijk van elkaar te onderscheiden voor/tijdens de Industriële Revolutie. Zo is beter transport over land en zee zowel een oorzaak als een gevolg van de Industriële Revolutie.

- 2) Leg uit dat beter transport een oorzaak is van de Industriële Revolutie. Verwijs in je antwoord naar een gebeurtenis, fenomeen, ontwikkeling of bron uit de tijdbalk.

- 3) Leg uit dat beter transport een gevolg is van de Industriële Revolutie. Verwijs in je antwoord naar een gebeurtenis, fenomeen, ontwikkeling of bron uit de tijdbalk.

- 4) De kolonies in Noord-Amerika verklaarden zich in 1776 onafhankelijk van Engeland. In Zuid- en Midden-Amerika en India gebeurde dat pas veel later. Dat had te maken met welke immigranten naar de kolonies trokken en hoe de verschillende kolonies werden bestuurd. Leg dat uit.

5) In de 19^e eeuw was het Britse Rijk op zijn hoogtepunt. Engeland regeerde over grote delen van de wereld. De invloed daarvan is tot op de dag van vandaag te merken. Geef daarvan drie (totaal) verschillende voorbeelden.

a) _____

b) _____

c) _____

Beantwoord in ongeveer 100 woorden kort de drie hoofdvragen van de stofomschrijving. Gebruik telkens ten minste twee gebeurtenissen, fenomenen, ontwikkelingen of bronnen om je antwoord te onderbouwen.

Op welke manieren ontwikkelden zich de Engelse koloniën in de Amerika's (1585-1833)?

Waardoor werd India in de 19e eeuw de belangrijkste kolonie binnen het Britse Rijk (1765-1885)?

Welke rol speelden de koloniën in sociaal-economische ontwikkelingen in Groot- Brittannië (1750-1900)?
